

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.483/2017/6.

A tanács tagjai: . Vezekényi Ursula a tanács elnöke

. Tibold Ágnes előadó bíró

. Osztovits András bíró

A felperes:)

A felperes képviselője: Dr. Lantos Bálint Ügyvédi Iroda ügyintéző: Dr. Lantos Bálint ügyvéd

Az I. rendű alperes:

A II. rendű alperes:

A III. rendű alperes:

A IV. rendű alperes:

Az I. és II. rendű alperesek képviselője: Dr. Perédi Tamás ügyvéd

A III. rendű alperes képviselője: Dr. Barna Péter ügyvéd

A per tárgya: szerződés részleges érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: az I. és II. rendű alperesek

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Debreceni Ítéltábla, Pf.I.20.078/2017/6. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és határozatának száma:

Miskolci Törvényszék, 13.P.20.200/2016/20. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság ítéletének felülvizsgálati kérelemmel érintett rendelkezését megváltoztatja, és a keresetet e részében is elutasítja;

mellőzi az alpereseket egyetemlegesen az állam javára illetékfizetésre kötelező rendelkezést, és megállapítja, hogy a 36.000 (harminchatezer) forint le nem rótt kereseti illetéket is az állam viseli.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I-II. rendű rendű alpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak 60.700 (hatvanezer-hétszáz) Ft másodfokú és 82.700 (nyolcvankétezer-hétszáz) Ft felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] 2006. május 18-án a felperes és a IV. rendű alperes mint adósok és

zálogkötelezettek, valamint az I. és II. rendű alperes mint hitelező és zálogjogosult jelzálogjoggal biztosított deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek, amelyet közjegyzői okiratba foglaltak. A szerződés III. pontjának második és harmadik bekezdései szerint: „A Szerződő felek megállapodnak abban, hogy a jelen közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés alapján az Adósok terhére mindenkor fennálló kölcsön- és járuléktartozás tekintetében, annak közokirati tanúsításaként, az Adósoknak a Hitelezőnél vezetett számlái és a Hitelező vonatkozó bizonylatai alapján készített közjegyzői ténytanúsítványt fogadják el. Az Adósok és a Zálogkötelezettek alávetik magukat annak, hogy a jelen közjegyzői okirat alapján az Adósok terhére fennálló kölcsön és egyéb járuléktartozás összegét, esetleges végrehajtási eljárás kezdeményezése esetén is, a Hitelező felkérésére a fenti módon közjegyző tanúsítsa”.

- [2] Az I. és II. rendű alperesek a kölcsönszerződést nem teljesítés miatt felmondták, és az adósokkal szemben fennálló követelésüket a III. rendű alperesre engedményezték.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

- [3] A felperes módosított keresetében - amennyiben az elsődleges kérelme nem vezetne eredményre, másodlagosan - a kölcsönszerződés fenti kikötése tisztességtelenségének megállapítását kérte a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 209 § (1) bekezdése, valamint a fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelenségnek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. § (1) bekezdés b) és j) pontjaira hivatkozással. A IV. rendű alperest ennek tűrésére kérte kötelezni.
- [4] [4] Az I-III. rendű alperesek a kereset elutasítását kérték; a IV. rendű alperes ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az első- és másodfokú ítélet

- [5] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította a kölcsönszerződés III. pontja fenti rendelkezésének tisztességtelenségét, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.
- [6] Határozatát a felülvizsgálattal érintett körben azzal indokolta, hogy a kölcsönszerződés III. pontja a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés b) és j) pontjába ütközik, mivel aszerint az I. rendű alperes jogosult egyoldalúan a felperesi teljesítés szerződésszerűségének megítélésére kizárólag a saját nyilvántartásai, számlái, bizonylatai alapján. Egyúttal a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára változtatja meg, mert a záradék alapján indult végrehajtási eljárásban a felperest terhelő annak bizonyítása, hogy a tartozása nem az I. rendű alperes által kimutatottnak megfelelő.

- [7] Az I. és a II. rendű rendű alperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet fellebbezett rendelkezését – annak helytálló indokaira utalással – helybenhagyta. Rámutatott, önmagában az nem tisztességtelen, ha a bank üzleti könyvei jelentik a kiindulópontot, azonban a perbeli kikötés a közokirati tanúsításra is kiterjedő egyoldalú és feltétlen alávetést tartalmaz a fogyasztó részéről. Mivel a közjegyző a záradékolás során csak az alaki kellékek meglétét vizsgálja, a közjegyzői okirat kiállításának garanciális szabályai sem változtatnak az adós szerződésszerű teljesítésének hitelező általi meghatározásán és a közokirattal szembeni ellenbizonyítási kötelezettségén.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [8] Az I. és a II. rendű alperesek felülvizsgálati kérelmükben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a kereseti kérelmet elutasító határozat meghozatalát kérték. Arra hivatkoztak, hogy az eljáró bíróságok tévesen értelmezték a vitatott szerződéses rendelkezés tartalmát, az nem fordítja meg a bizonyítási terhet és nem jogosítja fel az alpereseket a teljesítés jogszerűsége kizárólagos megállapítására. Ezért a jogerős ítélet az rPtk. 209. § (1) bekezdésébe és a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés b) és j) pontjaiba ütköző módon jogszabálysértő.
- [9] Álláspontjuk alátámasztására többek között hivatkoztak a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. tv. (a továbbiakban: Vht.) 21. §-ában, a jelenleg hatályos tv. 23/C. §-ában, a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. tv. (a továbbiakban: közjegyzői tv.) 111-112. §-aiban, valamint a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 206. § (2) bekezdésében és a 2013. évi CCXXXVII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 275. § (2) bekezdésében írtakra. Állították, az adós ugyanolyan helyzetben van a kikötéssel is, mint a kikötés nélkül, ezért az nem tisztességtelen. Előadták még, a jelen perrel érintett kölcsöntartozás felülvizsgált elszámolására tekintettel a közjegyzői ténytanúsítványra történő hivatkozás oka foggyottá vált.
- [10] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [11] A Kúria a jogerős ítéletet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta és megállapította, az a hivatkozott indokok alapján jogszabálysértő.
- [12] A Kúria az EBH 2018.G.1. számon közzétett gazdasági elvi határozatában kifejtetteket változatlanul, minden részletében irányadónak tekinti. Az adott ügyben a perbelivel a tartalmát és a lényegét tekintve megegyező szerződéses rendelkezés tekintetében a

Kúria akként foglalt állást, hogy az a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára nem fordítja meg. Rámutatott, az a szerződéses rendelkezés, amely szerint a pénzügyi intézmény a saját nyilvántartásai alapulvételével jogosult a fogyasztói tartozások kimutatására, és a szerződő felek az e kimutatás alapján készült, közokiratba foglalt ténytanúsítványt tekintik irányadónak, nem minősül joghatályos tartozáselismerő nyilatkozatnak, ezért a bizonyítási terhet a fogyasztó számára hátrányosan nem változtatja meg, és nem korlátozza a fogyasztó jogszabályon alapuló igényérvényesítési lehetőségét sem. Döntésének jogi indokolásában hangsúlyosan hivatkozott az rPtk. 242. §-ában, az rHpt. 206. §-ában, a Vht. 21. §-ában, a közjegyzői tv. 111. § (1) bekezdésében, a Korm. rendelet 1. § (1) bek. i) és j) pontjaiban írtakra. Mindezekre tekintettel a Kúria úgy ítélte, hogy a perbeli szerződéses rendelkezés a bizonyítási terhet nem fordította meg.

- [13] Az eljáró bíróságok a perbeli kikötést a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdésének b) pontjába ütközően is tisztességtelennek találták, mert az kizárólagosan az I. rendű alperest jogosítja fel a felperes teljesítése szerződésszerűségének megítélésére. A Kúria a BH 2018.146. számon közzétett határozatában már ebben a kérdésben is állást foglalt, amelyet az ott kifejtett indokokra utalással jelen ügyben is fenntart. Annak lényege szerint az a kikötés tisztességtelen, amely a fogyasztóval szerződő felet jogosítja fel arra, hogy maga állapítsa meg a saját teljesítése megfelelőségét. A keresettel támadott szerződéses rendelkezés azonban nem tartalmaz az I-II. rendű alpereseket a megjelölt körben megillető egyoldalú jogosítványt, nem érinti (nem vonja el) velük szerződő fél - a felperes - kötelmi jogát arra, hogy az alperesek szolgáltatásának megfelelőségét megítélje és minősítse (rPtk. 283. §), így a kölcsönszerződés I.4. pontjának tisztességtelensége ezen a címen sem állapítható meg.
- [14] Mindezekre tekintettel az eljáró bíróságok az rPtk. 209. § (1) bekezdésének, illetve a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés b) és j) pontjainak téves alkalmazásával állapították meg, hogy a perbeli kölcsönszerződés III. pontjának második és harmadik bekezdései tisztességtelen szerződéses rendelkezésnek minősülnek.
- [15] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, az elsőfokú ítélet felülvizsgálattal érintett rendelkezését megváltoztatta, és a keresetet e részében is elutasította.

Záró rész

- [16] Az elsőfokú perköltség vonatkozásában a Kúria rögzíti, figyelemmel arra, hogy a felperes pertárgyértéket meghatározó, marasztalára irányuló elsődleges kereseti kérelmét a bíróság az első fokon jogerőre emelkedett ítéleti rendelkezésével elutasította, és az az alapján számított ügyvédi munkadíjból álló perköltség megfizetésére

kötelezte a felperest az I-III. rendű alperesek javára, továbbá rendelkezett az e részre eső illeték (204.000 forint) megfizetéséről is, az elsőfokú ítélet e rendelkezései a felülvizsgálati kérelem nem érintette. A jelen felülvizsgálati ítélettel a per meg nem határozható pertárgyértékű részében való pervesztesség az elsőfokú eljárásban a pervesztesség-pernyertesség arányát érdemben nem befolyásolta, ezért az elsőfokú eljárás tekintetében további ügyvédi munkadíj alperesek javára történő megfizetéséről a Kúria nem rendelkezett. A felülvizsgálati kérelemmel érintett - meg nem határozható pertárgyérték után fizetendő - a felperes költségmentességére tekintettel le nem rótt - kereseti illeték (36.000 forint) megfizetésére azonban az alperesek jelen ítéleti döntésre tekintettel nem kötelesek, ezért az elsőfokú ítélet e rendelkezését a Kúria mellőzte. Azt a bírósági eljárásban a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) és (2) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

- [17] A Kúria a pervesztes felperest az rPp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az I-II. rendű alperesek - 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdései alapján megállapított - ügyvédi munkadíjából és az általuk lerótt fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illetékből álló másodfokú és felülvizsgálati eljárásban felmerült költségei megfizetésére.
- [18] A Kúria a döntését az rPp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül hozta meg.

Budapest, 2018. május 29.

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Tibold Ágnes sk. előadó bíró, Dr. Osztovits András sk. bíró